

Kulttuuri kärjessä pohjoismaisilla päivillä

Hanasaaren ruotsalais-suomalainen kulttuurikeskus päivien pääpaikkana antoi aavistaa, mitä OSJ halusi tarjota pohjoismaisille senioriopettajille: kulttuuria, luentoja, hyvää ruokaa ja yhdessäoloa.

Puheenjohtaja **Erkki Kangasniemen** tervetulosanojen jälkeen hotellinjohtaja **Kai Mattsson** kertoi läsnäolijoille, mikä paikka Hanasaaren kulttuurikeskus oikein on. Se ei ole vain kulttuurikeskus, joka edistää Suomen ja Ruotsin välisiä suhteita, vaan se on myös vastikään perusteellisesti remontoitu kongressihotelli ja laadukas ravintola.

Hanasaaren toimintaa pyörittää Suomalais-ruotsalainen kulttuurirahasto. Paik-

ka antoi siis erinomaiset puitteet pohjoismaisille päiville. Hanasaaren tiloissa on runsaasti uutta suomalaista ja ruotsalaista taidetta. Sitä on sisällä galleriassa, auloissa, käytävillä huoneissa sekä ulkona taidepuistossa.

SYKÄHDYTTÄVÄÄ SIBELIUSTA

Mieleenpainuvimman taidenautinnon läsnäolijat pääsivät kokemaan, kun pianotaiteilija **Erkki Korhonen** esitti **Jean Sibeliuksen**

musiikkia. Hän kertoi Sibeliuksen elämästä ja tuotannosta hauskoja anekdootteja ja elävöitti esitystä musiikkinäyttein. Kuulimme pienen Janne-pojan ensimmäisen sävellyksen "Vesipisaroita" ja musiikin kehityskaaren nuoruuden töistä aina mestarisäveltäjän tunnetuimpaan ja tunteisiin vetoavaan "Finlandiaan" saakka. Jotkut vieraamme pitivät Sibelius-esitystä päivien parhaana antina. Konsertin lisäksi näimme Sibelius-monumentin Helsingin kaupunkikielillä ja Tuusulanjärven taiteilijayhtei-

söön tutustuttaessa kävimme hänen kotitalossaan Ainolassa.

HISTORIAA JA KULTTUURIA

Tanskalainen **Poul Poulsen** oli tehnyt hyvin kotiläksynsä ennen matkaa. Hän kertoi laatineensa listan kysyttävää Ainolan oppaalta. Poul oli perehtynyt myös Suomen historiaan. Hän kertoi, ettei Tanskassa tunneta Suomen historiasta juurikaan muuta kuin talvisota. Poul oli lukenut 2015 julkaistun romaanin "Afgrunden" Suomen sisällissodasta. Kirjan on kirjoittanut Tanskan eturiviin kuuluva nykykirjailija **Kim Leine**, joka uppoutui aiheeseen ja kirjoitti teoksen lopun Tampereella autenttisilla paikoilla. 700-sivui-nen kirja on julkaistu keväällä suomeksi nimellä "Kuilu". Siinä kaksi tanskalaisveljestä tulee Suomeen taistellakseen valkoisten riveissä punaisia vastaan. Aiheesta on filmattu Tanskassa myös dokumenttielokuva.

Poul sai Suomen historian nälkäänsä evästä myös Helsingin kaupunkikierroksella. Pysähdys Senaatintorilla empirekeskusta tutkiskellen avasi näkökulmia maamme autonomian aikaan.

Suomalainen saunakulttuuri ja uusi arkkitehtuuri olivat myös tutustumiskohteina. Vieraamme saivat hikikarpaloita kivutessaan sauna- ja ravintolakompleksi Löylyn portaita auringon porottaessa täydeltä terältä ja Hernesaarenrannan aaltojen kimmeltäessä kirkkaina vierellä. Kuiva kurkku sai siellä kaipaamaansa kostuketta ja jäätelö tarjosi lämmön tasausta.

Vanhempaa puuarkkitehtuuria sopi ihastella Tuusulanjärven rannalla Halosenniemen hirsihuvilassa. **Pekka Halosen** töihin pääsi tutustumaan esitteiden opastuksella, jos vaan sellaisen onnistui saamaan käteensä. Ruotsinkieliset monistelijat kun lopuivat kesken ryhmän jäseniltä.

Lottamuseon näyttely ja evakkonäyttely kertoivat omalla konkreettisella tavallaan Suomen selviytymisestä toisesta maailmansodasta. Poul muistutti minulle, että Suomesta lähetettiin sotilaspäisiä myös Tanskaan, eikä vain Ruotsiin.

Historiaa ja kulttuuria saimme myös hengittää Porvooseen tehdyllä retkellä. Kanttori **Mikael Helenelund** soitti meille oman urkuvartin Porvoon tuomiokirkossa. Sen päätteeksi lauloimme säestyksen kera kaikilla pohjoismaisilla kielillä "Maa on niin kaunis". Ja se hän eläkeläisopettajilta luonnistui.

Kun Hanasaaren kulttuurikattaukseen lisätään vielä yhteislaulu ja huvittoman hauska improvisaatioteatteri Stjärnfallin esitys, oli kattaus lähes täydellinen.

EDUNVALVONTA- JA JÄRJESTÖINFOA

Pohjoismaisilla opettajajärjestöillä on oma yhteistyöneuvostonsa NLS. Sen pääsihteeri **Anders Rusk** OAJ:stä kertoi seminaarin osanottajille, miten kunkin maan opettajilla menee tällä hetkellä. Ei kovin hyvin. Tanskalaisopettajat ovat saaneet ottaa niskaansa haukkuja opetuksen tasosta opetuksen uudistuksen jälkeen. Opettajat palavat loppuun lisääntyneiden byrokraattisten töiden uuvuttamina etenkin lukioissa. Norjassakin hiertää opetuksen uudistaminen ja Suomessa ammatillinen koulutus on ollut isojen säästöjen kohteena, kun koulutusta on reivattu työelämälähtöisemmäksi. Anders tarjosi huolestuttavan sanomansa taitavasti. Hän rytmitti esitystä laulamalla ja säesti itseään kitaralla.

Päivien luento-osuus kuultiin Akavatalolla. OAJ:n puheenjohtaja **Olli Luukkainen** esitti ytimekkäässä puheenvuorossaan

Pianotaiteilija Erkki Korhonen kertoi sanoin ja sävelin Sibeliuksen musiikista.

Ainolan kukkaloisto hurmasi.

Arja Jääskeläinen, Erkki Kangasniemi ja Sirkka-Liisa Tarjamo aloittamassa leppoisasti päätösjuhlaa Hanasaaren terassilla.

opetusalan ajankohtaiset kuulumiset opetusaloittain. Hän kertoi myös opettajien ja oppilaiden huolen siitä että liian monissa kouluissa moni sairastuu sisäilmaongelmiin vuoksi.

Kevan edustaja **Eija Korhonen** kertoi opetusalan eläkejärjestelmästä ja eläkkeiden suuruudesta lukuisten kalvojen kera.

Pohjoismaiset senioriopettajat kuuntelivat kiinnostuneina, kun toiminnanjohtaja **Kirsti Lehtinen** selosti päivien isäntäjärjestön OSJ:n toimintaa, organisaatiota, etuja ja sidettä OAJ:hin. Järjestelmä poikkeaa täysin muiden pohjoismaisten eläkeläisopettajien organisoitumisesta ja asemasta.

Opetusalan Seniorijärjestö on itsenäinen järjestö, jolla on oma organisaatio, budjetti, edunvalvontakanavat, lehti, nettisivut ja muita viestintämenetelmiä. Järjestö tukee toimintaansa sosiaalisessa mediassa. Esitys viritti keskusteluja ja kysymyksiä vielä tilaisuuden jälkeenkin.

Muutamat päivien osanottajat kysivät muistiinpanoja tehden minulta lehden sisältöön ja toimittamiseen liittyvistä asioista. Norjassa tehdään tiedotetta, johon kootaan referaatteja mm. seminaareista. Tanskassa on emojärjestön lehdessä hieman eläkkeellä olevien opettajien asioita. Islannissa ilmestyy pari kertaa vuodessa pieni nelisivuinen moniste. Ruotsissa elä-

keellä olevat opettajat eivät saa enää lehteä lainkaan.

HUOLET JATKUVAT RUOTSISSA

Ruotsista pohjoismaisille päiville osallistui vain kolme henkilöä ja hekin omalla kustannuksellaan. Aiemmin opettajaliitto tuki pohjoismaisille päiville lähteneitä. Vuosi sitten saimme kuulla hälyttäviä uutisia, joita Lärarförbundetin ylin päättävä elin, kongressi oli tehnyt lähes neljä vuotta sitten. Järjestö päätti yksipuolisesti keskittyä ajamaan vain työssä olevien opettajien etuja. Eläkkeellä olevat opettajat jäivät kädettömiksi. Nämä kuuluvat yhä opettajajärjestöön, niin kuin muissa Pohjoismaissa Suomea lukuun ottamatta.

Tilanne on edelleen sama kuin vuosi sitten. Parannuksia ei ole tullut yrityksistä huolimatta. Jäsenmaksullaan eläkeläisopettajat saavat vain vakuutuksen, joka vapailla markkinoilla on samansuuruinen kuin järjestön jäsenmaksu, kertoo **Gunilla Jägemalm**. Hän purki viime vuonna Kungälvissä murheita Kirsti Lehtiselle, joka kirjoitti Ruotsin senioriopettajien tilanteesta lehtemme. Eläkeläisten edunvalvontaa ei hoideta ja lehti on lopetettu. Netistä eläkkeellä olevat opettajat saavat etsiä tietoja, mikäli heillä on tietokone. Ei siis ihme, että

moni eroaa järjestöstä kun ei saa jäsenmaksulleen vastiketta. Gunilla yritti etsiä vinkkejä Suomesta ruotsalaiskollegojen toimintaedellytystensä parantamiseksi.

Tanskalais- ja norjalaisdelegaatiot tulivat Hanasaareen runsaslukuisempina, sillä niiden emo-organisaatiot avustivat pohjoismaisille päiville lähteneitä organisaation erilaisissa luottamustehtävissä olevia henkilöitä.

Tanskassa kansaneläke on hyvä ja se on opetusallakin vallitseva eläkemuoto.

Norjassa valtaosan eläkeläisistä saa eläkkeensä kansaneläkkeenä ja hieman sitä pienempi osa valtion eläkkeenä, kertoi norjalainen **Torgeir Pettersen**.

Hän piirsi ruutupaperille havainnekuvan, jossa pyramidin huipulla on pieni yksityistä eläkkeistä muodostuva kärki valtion ja kansaneläkkeiden päällä.

KOMITEAKOKOUS SUMMASI TILANTEEN

Puheenjohtaja Erkki Kangasniemen johdolla kunkin pohjoismaisen delegaation edustajat kokoontuivat yhteen tarkastelemaan tilannetta ja päättämään jatkosta. Niin tässä kuin muissakin tilanteissa koko päivien aikana erinomaisena tulkkina toimi **Pia Berg**.

Toiminnanjohtaja Kirsti Lehtinen kertoi OSJ:tä.

Gunilla Jägemalm kyseli vinkkejä Ruotsin eläkeläisopettajien tilanteen parantamiseen.

Tanskalainen Poul Poulsen tutustui norjalaisen Ingrid Abusdalin kanssa suomalaisten selviytymiseen toisessa maailmansodassa Lottamuseon näyttelyssä.

Improvisaatioteatterin Thomas Lundin hauskutti päätösjuhlissa.

Tanskalainen Ulla Rieland nauttii auringosta Porvoon retkellä Arja Jääskeläisen ja Arja Keltomäen kanssa.

Hanasaareissa 11.–15.6. järjestettyjen päivien järjestelyihin oltiin varsin tyytyväisiä. Hotelli ruokineen ja kulttuuri-anti saivat kiitosta. Sään haltijatkin olivat järjestäjien puolella. Puheenvuoroissa tuli esiin, että luentoja tarvitaan jatkossakin, mutta ne eivät saa olla liian yksityiskohtaisia. Pausseja kaivataan ohjelmantäyteisiin päiviin ja busseissa tulkkaukseen pitää kiinnittää huomiota, jotta kuulolaitetta käyttävät saavat selvää puheesta, joka ei saa sotkeutua hälyääniin.

Ruotsalaisten ongelmat tulivat tässäkin palaverissa esille. Puheenjohtaja Kangasniemi kehotti heitä miettimään oman yhdistyksen perustamista, kuten suomalaiset eläkkeellä olevat opettajat olivat aikoinaan tehneet.

Järjestäytymisestä, eläkkeistä ja eläkeläisten toiminnasta saatiin kootuksi tietoa.

Olen kaivannut tämänlaista keskustelua, Kangasniemi totesi tyytyväisenä.

Kokouksen päätteeksi saatiin tietoa Färsaaren edustajien tekemistä valmistelulista. Niiden perusteella seuraavat pohjoismaiset päivät pidetään Färsaarilla 10.–14. 6. 2019.

Anneli Rajaniemi, teksti ja kuvat

Puheenjohtaja Erkki Kangasniemi kiittää päivien osallistujia päätösjuhlissa Pia Bergin toimiessa tulkkina.